

Welkom, welkom, welkom!

Zó wijs dat jullie hier met z'n zovelen zijn tijdens die laatste vakantieweek. Wat een engagement, wat een hart. Zó wijs dat je wil investeren in onderwijs, in je klas, in jezelf.

Freinet was een kritisch pedagoog, die onderwijs haast als een politiek project zag. In zijn werk kan je naast verbondenheid met de natuur – wat we noemen de antropologische lijn - ook een politiek-ideologische lijn vinden, vanuit een betrokkenheid op het lot van het volk en een gevoeligheid voor sociale onrechtvaardigheid. Freinet schopte tegen schenen en stelde gevestigde waarden in vraag. Sommigen vonden hem een dissident, iemand die zich verzet tegen overheersende opvattingen.

Voila, het woord is gevallen: verzet. De ideologie van freinet was een reactie op zijn tijd. En toen de eerste freinetscholen in Vlaanderen startten waren ze vernieuwend, alternatief, progressief. Ook zij verzetten zich tegen de toenmalige (onderwijs)-tijdgeest. Maar zijn we vandaag, 60 en 40 jaar, nog steeds zo progressief en vol verzet? Ja, zo nu en dan merkt nog wel eens iemand op dat het alleen maar vrijheid blijheid is in 'die speciale scholen' maar heeft ook ons zogenaamd alternatieve systeem niet zijn plaats gevonden in de mainstream?

Hoewel? Is het tij niet terug aan het keren? De populariteit van behoudsgezinde partijen, de aandacht voor conservatieve roepers, de tendens om alles onder controle te houden, leidt er stilaan toe dat ons onderwijs, waarin we kinderen willen voorbereiden op de toekomst, flink onder de loep wordt genomen. Freinettters worden bespot – pretpedagogiek! Er wordt hier en daar vast van een dictatuur gedroomd, die scholen kan voorschrijven wat ze wel en niet mogen vertellen. Allemaal in de rij en zwijgend slikken wat Big Brother bralt.

Een school die kinderen kritisch leert kijken en denken, is als vanzelf dissident. De ideologie die we altijd al als universeel beschouwden, wordt nu politiek geclaimd. Onderwijs wordt tegen wil en dank politiek.

Als je pleit voor het inschakelen van tolken, doe je aan politiek.

Als je promoot om met de fiets naar school te komen, doe je aan politiek

Als je uitlegt wat de nadelen zijn van vlees eten, doe je aan politiek.

Als je oproept tot klimaatbescherming, doe je aan politiek.

Zelfs als je les geeft over de Holocaust, doe je aan politiek.

Lesgeven en school maken krijgt zo een dimensie die van ons een tegenpartij maakt. We lopen zo nog meer in het vizier van critici en verliezen onze neutraliteit.

We voelen weerstand. Dat laat de leraarskamer rommelen. Het roept op tot verzet.

Verzet tegen centrale toetsen en censuur.

Verzet tegen het verlies van onze onafhankelijkheid.

Verzet tegen de spot en het neerkijken op onderwijs dat inzet op welzijn.

Verzet tegen een maatschappij die zijn deelnemers opoffert voor kapitalisme en blind blijft de toename van psychische problemen.

Verzet tegen het doorgeslagen neoliberalisme dat onderwijs als een tandwiel in een economische constructie ziet.

Verzet tegen decreten die met veel vertoon worden uitgevoerd om leerlingen en leerkrachten te helpen, terwijl ze eigenlijk de zoveelste bezuiniging maskeren.

Verzet tegen politieke onkunde en verrechtsing.

Verzet tegen de verdrukking van filosofie en het tegenwerken van nieuwe ideeën in onderwijs.

Verzet tegen planlast, Koalatoetsen en die veel te complexe en contraproductieve indeling van levensbeschouwingen!

Als leerkracht kunnen we ons hiertegen verzetten. Kunnen we strijden, vechten, verdedigen, protesteren, manifesteren, pleiten. Of als kanonnenvlees dienen. Maar is dat wie we in wezen zijn? Streven we uitputting, frustratie en apathie na?

Of kiezen we voor zacht verzet? Verzet met een hart? Omdat we, in de geest van Freinet, dat jonge leven onder onze hoede niet willen beknotten. Omdat we de geestdrift van dat kind, die jongere, willen koesteren. Omdat we, als het er op aankomt, het vormen van mensen, de zorg voor kinderen, het werken met leerlingen, toch zo graag doen.

Omdat we in het bijzonder het verschil willen maken voor die jongen met dyslexie en dat meisje met autisme. Voor die Oekraïense vluchteling of de anderstalige nieuwkomer. Voor het kind dat nog nooit een bibliotheek bezocht en de leerling voor wie de bosklas een unieke reis is.

Inzet als verzet. Koesteren, steunen, omarmen, inspireren, uitdagen, aanmoedigen, leren. Dat maakt ons leerkrachten, dat maakt ons freinetwerkers. Dat is wat ons energie geeft, wat ons laat groeien. Misschien is wat we zo bereiken sterker dan bruto protest?

Dus vecht, strijd, verdedig, protesteer, pleit. Met het hart op de juiste plaats.

En dat is nog altijd eerder links in de borstkas.

Sven De Schutter

Lies Van Maldergem